

[Holger Eriksen.]

Efter at den højtærede Indenrigsminister havde besluttet sig til at formindske Kredsmandaternes Antal, var der 3 Muligheder for at praktisere dette. Man kunde lade de eksisterende Opstillingskredse bestaa, hvorved Antallet af Opstillingskredse og Kredsmandater ikke kom til at svare til hinanden, man kunde nedlægge et Antal Kredse, der svarede til de nedlagte Kredsmandater og i Forbindelse dermed foretage den Revision af Kredsenes Størrelse, som efterhaanden er blevet meget paakrævet, og man kunde endelig helt nedlægge Opstillingskredse og gaa over til Anvendelse af rene Amtskredse. Den højtærede Minister har valgt den første Fremgangsmaade, som man rent principielt ikke kan indvende noget imod. Der bliver ganske vist en Række Opstillingskredse, der ingen Mandater faar, men det er ikke noget nyt, saadan var det ogsaa i Forvejen. Mandaterne har altid haft en Tilbøjelighed til at falde i de største Kredse.

Var Ministeren gaaet Vej Nr. 2, vilde det have medført megen Forstyrrelse og vel sagtens ogsaa megen Bitterhed hos Vælgerne i de Kredse, der blev nedlagt. Desuden vilde det have medført, at man ikke som efter Lovforslaget kan foretage en Revision af Fordelingen af Kredsmandater og Tillægsmandater paa Omraaderne efter hver Folketælling, en Bestemmelse, som jeg tillægger megen Værdi, da den, om jeg saa maa sige, holder Ordningen ung og bevirker, at Mandaterne ogsaa ud i Fremtiden vil komme til at ligge, hvor de bør ligge.

Paa den anden Side kan man vel næppe sige, at et Valglovsforslag er helt færdigt, saa længe det opretholder den kæmpemæssige Ulighed i Kredsenes Størrelse, som vi kender nu. Det var det, jeg sigtede til med mine indledende Bemærkninger om, at det sidste Ord maaske ikke var sagt i denne Sag, og jeg understreger, at denne Forskel kan have stor Indflydelse paa, hvilke Personer der bliver valgt inden for de enkelte Partier.

Jeg mener ogsaa, det vilde være en Fordel, hvis man kunde komme bort fra de kaotiske Forhold, der raader vedrørende Opstillingsformen, og naa frem til en Lovbestemmelse, der sikrer Ensartethed med Hensyn til Opstillingen. Derfor vil jeg gerne rent personligt udtrykke min Sympati for den tredje Form, der kunde have været anvendt, nemlig Overgangen til rene Amtskredse, der har den Fordel, at Regulering efter hver Folketælling med Lethed kan foretages, og desuden efter min Mening

vilde bevirke, at de, der valgtes, vilde blive et mere fuldgældigt Udtryk for Vælgerne. Ønsker, end noget af de hidtil bestaaende Systemer har kunnet bevirke.

Som bekendt anvender Socialdemokratiet næsten altid Partiliste, der er sammensat paa Grundlag af den Procentdel af de afgivne Stemmer, som Partiet ved det foregaaende Valg opnaaede i Kredsen. Paa denne Maade stiller man teoretisk alle Kredse lige, hvad enten de er store eller smaa, men faktisk er det stort set Kredsenes befolkningsmæssige Struktur, som er afgørende for, hvilken Placering Kandidaterne faar. Desuden løber man den Risiko, at en Kandidat, der har faaet f. Eks. 3 Gange saa mange Stemmer som den Kandidat, der bliver valgt, alligevel dumper. Man kan sige, at dette System tager stærkt og rimeligt Hensyn til Kredsenes, men at det tager lidt mindre Hensyn til Vælgerne. De fleste andre Partier opstiller som oftest deres Kandidater i hver sin Kreds uden nogen Liste, men det vil i Praksis sige, at Kandidaten i den lille Kreds er uden Chance for at blive valgt, og det betyder i hvert Fald en Forurettelse af de Vælgere, som bor i den lille Kreds. For at komme bort fra det har Venstre og de Konservative i visse Amter opstillet deres Kandidater sideordnet i alle Amtets Opstillingskredse. Det skulde i Teorien give det virkelige Kvalitetsvalg, men i Praksis har det givet sig Udslag i de rene Tilfældigheder, ligesom det kan medføre en yderst utiltalende Kamp mellem Partiets Kandidater indbyrdes. Jeg har da ogsaa det Indtryk, at dette System ikke er nær saa populært, som det var, da man begyndte med det, og at man er i Færd med at afvikle det.

Fordelene ved at gaa over til den rene Amtsoptilling paa Grundlag af Lister, akkurat som man har det ved Kommunalvalgene, er mange. Jeg skal nævne enkelte af dem. Ved Udpegningen af Kandidaternes Rækkefølge vil der finde Kvalitetsvalg Sted. Det bliver Vælgerne inden for Partiet i Amtet, som faar Bestemmelsesretten, hvilket betyder uhyre meget. Det almindeligste er, at et Parti i et Amt kun faar et enkelt Mandat eller et Par enkelte Mandater, men det er urimeligt, at kun Vælgerne i de Kredse, hvori den ene eller de to Kandidater er opstillet, skal have Indflydelse paa, hvem der skal repræsentere alle Vælgerne i Amtet, altsaa ogsaa Vælgerne i de Kredse, hvori der ikke er Udsigt til, at Partiet faar nogen Repræsentant valgt.

Derimod kan indvindes, at en saadan Ordning vilde lægge alt for megen Magt i